

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén. (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények ezimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttérli cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A bevándorlás ellen.

Budapest, nov. 2.

Szerle az országban közhírré kelene tenni, hogy a munkanélkül szü-
kölködő iparos, a reményeiben csaló-
dott cseléd leány, a viskójából kiár-
verelt napszámos ne tudjon az ország
fővárosába: mert biztos nyomor, keserű
csalódás vár rá. Az a szomorú írás,
a melyben a főváros egyik kerületi
előjárósága ecseteli a nagy város csa-
vargó népének a helyzetét, a legerősebb
sürgető okirat a mellett az álláspontunk
mellett, hogy a proletariatus nyílván
kell tartani és statisztikával kell elszá-
molni a bizonytalan existenciájú
elemekről.

A hatósági panaszszodás keserű
szemrehányást tesz a főváros törvény-
hatóságának, mert nem hajtotta végre
a községi törvénynek a településre
vonatkozó szakaszait. A fevárosban
vezetett többé-kevésbé megbízhatatlan
nyilvántartás mellett bárki, a legkéte-
sebb egyéniség is, helyet kapott ebben
a rendezetlen metropolisban. Senki sem
kérdte: honnan jött; miért hagyta
el tartózkodása helyét; miből tartja el
magát s ha van, (pedig a legtöbbször
van) a családját.

A bevándorlás hihetetlen mértékben
emelte a lakosság számát, minek sok
ideig csak örvendettünk. Ma már 650
ezer körül jár a lakosság, a kik között
egyes előjárók becslése szerint 30—35
ezerre tehető a biztos existencia nél-
kül levők száma. Ezt a számot fokozni
nemcsak könnyelműség, hanem vakme-
rőség is. Így mondja a hatósági pa-
naszkodás, a mely egyttal akciót akar
indítani a bevándorlás ellen.

A főváros hatóságának kötelessége
a lakosság zömének erkölcsi és vagyoni
érdekeit megvédeni. Ez a védelem pe-
dig kiterjesztendő az egyre fenyegető
proletáriussal szemben is. Még pedig
nem a plutokrácia szempontjából, ha-
nem a helyben lakó, meggyökeresedett
kisiparos és napszámos nép érdekében,
a mely 70—80 ezer főre tehető.

Ezt a szegény, alig tengődő mun-
kás tömeget a betóduló foglalkozás nél-
küliek serege teljesen tönkre teszi. Meg-
fosztja munkájától, koldusbotra juttatja
és megmetéjezi.

A helybeli szegények, — az utóbbi
időben — rendkívül törék magukat a
hatóság pénzbeli segélye után. Minden
kerület a szokásos téli segélyösszegét
az idén 5—6000 forinttal, együtt majd-
nem 50,000 frttal emelte, hogy a pau-
peritást valamennyire csökkenthesse.

Ez a nagymérvű emelkedése a
szegénységnek a korlátlan bevándor-
lásra vezetendő vissza. A fővárosba be-
vetődő idegen az éhség kényszerít
hatása alatt vállat munkát olyan árban,
a milyent adnak neki. Nem törődik
azzal, hogy hány ezer szerencsétlen
munkásnak teszi tönkre a megélhetését,
nem gondol semmire: csak az éhsé-
get akarja elverni.

A pauperitásnak ebben az álla-
potában nagyon helyén való volí a
hatóság figyelmeztetése. A baj csak az,
hogy a főváros tanácsa direkt intéz-
kedés helyett megint csak másra toltá
a munkát s ebben az igazán élethe-
vágó fontos kérdésben a rendőrséghez
fordult, megdandó, hogy a bevándor-
lás és a letelepedés tekintetében mi az
álláspontja.

Ezt a nagy kívánságot persze ba-
jos megérteni, a mikor a községekről
szóló 1886. évi XXII. törvényzikk
világosan körvonalazza a törvényható-
ság kötelességét a bevándorló s illető-
leg letelepedni szándékozó emberekkel
szemben. S a mikor nincs egyébről
szó, csak a törvénynek betűszerint való
végrehajtásáról. Persze egyelhanya-
golt törvényszokás életbeletetéséhez
munka kell: arra pedig nem vállal-
kozik a tanács; ezért toltá át az ügyet
a rendőrséghez.

Politikai hír.

A kath. kongresszust december

első napjaira fogja a herezogprimás össze-
hívni, melyen a 27 bizottság többsége és
kisebbsége által benyújtott autonómiai ter-
vezet tárgyalása fölött kell határozni. Különös
eset az, hogy a 27-es bizottság mellőzte a ki-
rály azon parancsát, hogy a 71-ki tervezethez
tartsa magát, csupán hiányait javítsa ki,
pótolja, hanem egy új, rossz tervezetet alko-
tott, melyet átírni kell magyarra, a 19-ik
század végére, annyira zökögő és idegenes
nyelve és elmaradott és sötéttségben botor-
káló a lelke. A kisebbség munkálata simul
ő felsége parancsához, a modern felfogás-
hoz, egy messzelátó és fenkölt gondolko-
dáshoz.

Az angolok nagy veresége.

London, nov. 2.

A ladysmithi vereség híó-híre Angliá-
ban igen lesújtó hatást keltett. Az ország
a ezenura művelői következtében győzelmi
mámorban ringott s szinte észvesztően hatott
a tegnapi nap híre. Most látszik csak meg
igazi mivoltában a helyzet igazi képe s az
eddig követett katonai intézkedések bírálata
mind keserűbbé válik. A hír Londonban del-
tájt villámgyorsan terjedt. Az utakat izgatott
csoporthok állták el, olvasva a hivatalos jelen-
téseket és fölháborodott kritikát mondva ró-
luk, tárgyalták a helyzetet. Az omnibuszok
kocsisai a bakról kiabálták szíjjel a hirt s
csakhamar elterjedt a legtávolabb fekvő vá-
rosrészekben is. A klubokban nyomott han-
gulatban állottak körül a tagok a táviratos
táblákat. Katonai körökben óriási konsterná-
ció uralkodik.

A hadügyminiszterium környékét egész
napon át sűrű néptömeg állotta körül, kö-
zöttük számtalan dult arcú ember, a kik
aggódva lesték az elfogottak felől érkező hí-
reket. Fogat fogatot érve hajtattak keresztül
a tömege s a társadalom legelőkelőbbjei
siettek föl a miniszteriumba újabb hírekért,
de csak levertében tértek vissza. Ma már
azt is közzé teszik, hogy a hadügyminis-
terium már tegnap is tudott olyan aggasztó
részleteket a csata lefolyásáról, hogy azokat
jónak látta — egyelőre visszatartani. Hihető,
hogy a való igazság még sokkal rosszabb,
mint a már eddig ismert. Hivatalos részről
mindent megkísérének, hogy a vereség hatá-
sát csillapítsák. Így pl. azt jelentik, hogy a
burok 800—1000 embert vesztek. Az el-
fogott angol zászlóaljak egyenkint 700 em-
bert tehetnek, az üteg legénysége 600 embert
s így legfőljebb 1400 ember került fogságba.

Katonai körökben White ladysmithi
pozícióját tarthatatlannak és a végső
aggasztónak mondják és kizártak tartják a
védelem sikerét, mert a csapatok erősen
meggyöngültek s a burok ereje a 6 ágyuval
megnagyobbodott. Azt is bizonyosra veszik,
hogy a burokhoz sok, eddig ingadozó afrikai
faj fog csatlakozni, míg az angol csapatok
hangulata igen levert. Másrészt azt is tudják,
hogy White tábornok visszavonulása Ladys-
mithből Colonsoba igen sok nehézségbe üt-
közik, mert a burok haderején kellene ke-
resztülvágnia magát, otthagynva a városban
föhlalmozott hajó-ágyukat és tömördek had-
fölszerelést. Mindenütt úgy vélik, hogy White
nagy hibát követett el azzal, hogy csapatait
olyan merész műveletekbe küldötte, másrészt
azonban elismerik bátor és becsületes eljá-
rását, a melylyel a hibát magára veszi.

Mezőgazdasági viszonyok az
Alföldön és a nagy öntöző csatornák
létesítésének szükségessége.

Három czikk.

II.

Mióta Louis Blanc az embernek a
munkához való jogát oly tisztán és kétségbe-
vonhatatlanul kimutatta, a nagy szociális
problémák megoldása jóformán a munka
rendszerének helyes és észszerű megállapi-
tásán fordul meg.

Természetes, hogy a legjobb munka-
rendszer a helyi és időbeli viszonyok szerint
más és más s egyetemes megoldás e tekin-
tetben alig lehetséges. A munkának és a
munkáltatás módjának a megadott viszonyok-
hoz kell alkalmazkodnia, mert csak akkor
lesz közzgazdaságilag sikerre vezető.

Minálunk százával merült fel a szociá-
lis bajok orvoslása céljából a munka rend-
szerére és módjára néző a javaslat.
Egyik a gyári ipart akarja meghonosí-
tani az Alföldön, másik a kézműipart akarja
fejlesztetni, harmadik kereskedelemre szeretné
szoktatni a földmíves-népet. Mindezek a dol-
gok igen szép eszméket tartalmaznak, de
sikerük kétséges, mert az eszmék nem alkalm-
mazkodnak, a földmíves jelenlegi elfoglalt-
sági köréhez.

Nekünk első sorban is az agrikultúr-
ával kapcsolatos munkákat kell fejlesztetnünk,
ha a bajt igazán orvosolni akarjuk.

A föld tette tönkre a magyar földmíve-
seket és az a meggyőződés, hogy első
sorban a föld fogja fölegíteni őket.

Mert az alföldi ember a röghöz van
van növe. Az ipari munkától és kereskede-
lemtől húzódik. A magyar ember par excellence
mezőgazda s csak azokat a munkákat sze-
reti, melyek a földműveléssel, a földdel kap-
csolatosak.

Sohol a világon oly kitartó munkást
ebben a tekintetben nem lehet találni. A
szántás-vetésben, aratásban, kaszálásban, föld-
ásásban fáradhatatlan. Kora hajnaltól késő
estig izzad ekje mellett; idegen nemzetbeli
bámulva nézheti, hogy egy magyar földmí-
ves mekkora darab földet tud lekasználni egy
nap alatt; az ásjával meg épen csodákat
mivel: azok az óriási töltések ott a Tisza
mentén és az alföldi nagy folyók mentén,
melyek a legtermékenyebb vidéket védik az
árvizektől, azok az utak és vasutak, melyek
a közlekedésnek, a forgalomnak eszközei,
mind a magyar földmíves aczélmát dícsé-
rik. Láttam, mint hord rögtön rög felé az
alföldi kubikus, mint emelkedik föl verejtéke
azt a hatalmas töltés: akkor tanultam meg
érezni a népet megszeretni, megbecsülni.

Az alföldi ember tehát kiválólag a
földmunkára van kiképezve; ebben nő föl,
ez az ő majdnem kizárólagos keresetforrása;
erre utalja őt a természet, az egyéni hajlan-
dóság.

S épen ezért, midőn bajait orvosolni
akarjuk, első sorban is olyan munkát, olyan
elfoglaltságot kell neki adni, mely képessé-
gének és hajlamának megfelel és oly hely-
zetet kell teremtenünk, hogy még fokozot-
tabb népesség és igények mellett is meg-
élhessenek a föld után.

Szakitanunk kell tehát agrikultúránk
addigi rendszerével s a mezei munkát, ter-
melést és keresetet folytonossá kell tennünk.
És e tekintetben oly hatalmas eszköz
áll rendelkezésünkre, mely egész mezőgaz-
daságunkat átalakítani hivatott.

Ez a hatalmas eszköz az öntözés, mely
Alföldünkön nagy arányokban foganasosí-
tható.

Az öntözés kiapadhatatlan forrása a
jólétnek; az öntözés kiegyenlíti a klíma sze-
szélyességét s a termelés és keresetet foly-
tonossá és jóformán egyenletessé teszi.

Öntözéssel — mondja Charpeyrier de
lossigny — a föld eredeti értékét megköt-
serezőzzük, gyakran megháromszorozzuk vagy
négyeszerőzzük, sőt néha megtízszerezőzzük.

Az eredmények, melyeket az öntözés-
sel, a talajjavítás e kitünő módjával elérhe-
tünk, szinte bámulatosak.

Itt csak néhányat említek föl ama nagy
szabású öntöző-művek közül, melyeket az
emberi tudás és szorgalom létesített, hogy
milliók számára a megélhetést lehetővé tegye.

Láttam a Provence gyönyörű mezeit,
melyeknek szépsége messze földön híres s
melyek Franciaország legduzsabb vidékeit
képezik. Pedig a Provence völgye a maga
laza, homokos-kaviesos földjével eredeti ál-
lapotában nem a legjobb minőségű s termé-
kenység tekintetében össze sem hasonlítható
a mi Alföldünkkel. De a völgyet és síkságot
öntöző és lecsapoló árkok hálózata meg s az
emberi tevékenység megkapó jelenségeivel
találkozunk itt ugy, hogy a mezők a leg-
pompásabb természet adják. És a hol ezelőtt
elcseregnyedett nép lakott, most boldog me-
gelégedés sugárik mindenfelé. „Itt tanultam
meg — mondja Auguste de Gasparin — mit
lehet elérni öntözéssel. A gabona háromszori
öntözés után embermagasságra nőtt, míg a
miénk a kalászeit már 60 cm. magasságban
a földtől már kihányja.

A gabona huszszorosát adja itt a vető-
magnak, míg a miénk ötszörösét.”

Láttam Lombaziliát széles, tágas sík-
ságot, melyet égető napsugár perzsel s melyet
az öntöző csatornák a világ egyik legtermé-
kenyebb vidékévé varázsoltak.

És a tőlünk távolabb eső nilusi és ke-
letindai öntözések eredményeiről szinte cso-
dalatos dolgokat olvasunk. A nilusi és Ganges-
csatornák bőséggel és jóléttel árasztják el
az esőben szegény vidéket, mely nélkülök
tájan terméketlen pusztaság volna.

Kölet-Indiában azelőtt minden száraz
év éhínséget hozott, mely néha a lakosság
harmadrészét elpusztította, míg ma a vizek
raktározásával és célzatos szétosztásával
az éhínség veszedelme megszűnt.

És az, a mi külföldön oly kitünően
sikerült, az hazánkban is kedvező reménnyel,
fényes sikerrel bíztat.

Mert az ország kiválóan alkalmas a
nagy szabású öntözések berendezésére s fő-
ként az a vidék, az Alföld, melyen a föld-
míves-szociálizmus jelentkezett. A klíma, a
talaj és a víz egyaránt kedvezők e célra.

Tiszta azurkék ég borul az Alföld ró-
náira, hő napsugár szárítja ki a mezőket s
az eső ritka és kevés. Szóval az egész sík-
ság szükkölködik a nedvességben és a föld
nyáron szinte szomjuhozza a vizet.

A talaj minősége olyan, hogy kiválólag
termőképes s jóformán csak elegendő víz
kell hozzá, hogy rajta buja és erőteljes ve-
gátáció keletkezzék. Azon kívül a föld fel-
színe igen nagy kiterjedésben egyenletes és
sima; a hegyvidékhez képest mélyen fekszik,
ugy, hogy a víz könnyen rá vezetethető. Hi-
szen mindenki előtt ismeretes, hogy az ár-
mentesítések előtt majdnem minden tavasz-
szal az Alföld egyrészt a folyók elárasz-
tották vizeikkel.

Bogdánffy Ödön.

Uj világ.

Azt kell mondanunk, hogy új. Mert kez-
dünk nap-nap után olyan dolgokat tapasztal-
ni, a melyek sehogyse férnek a fejünkbe.
A régen üttőt sebekre ma irt raknak, láza-
san sietnek a beteg gyógyításával. A halálos
ellenség ma szelid bárány, a gyűlölet helyén
ma a barátkozás titotte fel tanyáját. A baráti
csók vajjon nem Judás csókja-e, — ki tudná
megmondani? Kérdésünkre talán senki se
lenne hivatottabb válaszolni, mint Tisza István
gróf és Pulszky Ágost. Ámde most ők is a
szerektekés tengerében fuldokolnak s a vi-
lágért sem lehetne más szót kivenni belőlük,
mint azt, hogy ők mindennel meg vannak
elégedve, ők csak nevetni tudnak.

Egy kissé furcsa, hogy Bánffy bárónak
ezen notorius hívei, politikai rendszerének
feltétlen bámulói, mindig és mindenütt az
engesztelés politikáját hirdetik. Mert, hogy
Tisza István gróf, Pulszky Ágost és társaik
meg lennének elégedve a mai rendszerrel,
alig hihető. Hát azon nem kételkedhetünk-e
joggal, hogy ők vezérszerepükről lemondjanak?
Tudják ők azt nagyon jól, hogy édes
a hatalom árnyékában pihenni, mert elvértve
mégis csak kerülőzik egy-egy napsugár, mely
rájuk mosolyog, a mely aztán bübajos vará-
zával odavonszolja őket a hatalom szeke-
rére esetleg — kormányosnak.

A mai rendszer egyelőre kiadta nekik
az utat. S most ők, nehogy elveszítsék po-
ziciójukat, régi valósággal tüntetnek azzal,
hogy teljesen beletudtak illeszkedni az új
rendbe. A sziveket, veséket nem látjuk, hát
legyen nekik igazuk. De mi gondolkozunk s
gondolataink oda lynkadnak ki, hogy a nagy-
hangu szeretkezésben valami titkos cél
lappang.

Mindenekelőtt az ország közvéleményét
akarják megtéveszteni. Az egész ország is-
merte a Bánffysták rémuralmának embereit,
azok lelkiületét, vágyaikait, terveiket, tudta az
ország, hogy a hatalmat monopolizálni akarták
csak egyedül maguknak, jobban mondva
a Tisza érdekeltségnek — kizárva abból min-
den önállásra és függetlenségre törv elemet.
Az országban szerteszét sajognak még a
sebek, miket az ő 8 atyai gondoskodásuk ré-
vén az irtó választási kalandok alkalmával
szuronyok és aczélgolyók ütöttek a polgárság
testén, nem felejtették még el az általuk
szuggerált főispánok bíráskodásait, pénzügy-
igazgatók fenyegetéseit, az italmérési enge-
délyek kiosztása körül, a főszoigbirák önké-
nyes kegyetlenkedéseit s legkevésbé felejtet-
ték el a nagyhangu ígéretekét, melyekkel
lépre akarták csalni a hiszekény választókat.

S végül megvan győződve a nemzet
zöme arról, hogy az a 96-iki választásai
kampány rengeteg pénzbe került, melynek
eredetéről eddig elkéstek felvilágosítani a
nemzetet. Mindezekhez aztán elgondolhatja
a nép, hogy a Bánffy-éra alatt hasztalan
reklamálta saját jogait, melyeket a törvény
biztosít számára; hasztalan hivatkozott a
paragrafusra; a paragrafusnak kitékérték a
nyakát, őt meg kidobták a törvények szentelt
hajlékaiból panaszával együtt. S ezt most
mind ki kell egyenlíteni, mert fordult egyet
a világ. Új emberek kapaszkodtak a már
sülyedő hajóba, a kormányos kezéből ki-
vették a kormány kereket s a felesleges terhet
ki akarják dobálni a telített járműből.

Ettől félnek a régi világ csatlósai az
új érában. Azt akarják megakadályozni min-
den áron. Farizeus szemforgatással kény-
telenek „semeiklironzi” ugyanazon nép előtt,
mely mint szolgahad hétrét görnyedt in ille
tempore előttük.

Elmondtuk pedig mindezt annak öt-
létéből, hogy Scitovszky János a szécsényi
választókerületben egyhangulag képviselvé
választották az elhunyt Pejacesvich Ártur
gróf helyébe. Ez ugyan magában véve még
nem volna semmi sem. De a körülmények
véghetetlen érdekessé teszik azt a választást,

Ki volt Scitovszky János, mifele ke-
rületben s mily viszonyok között lett kép-
viselő? Ezek a fő kérdések.

Scitovszky János Nógrád vármegyé-
nek volt az alispánja, nemzeti párti ember
s az egyházpolitikának ellensége. Egy ilyen
ember pedig a Bánffy-éra alatt menten a
proskribáltak listájára került. Megindult tehát
ellene az áldatlan harc s a késhegyig menő
dulakodásban természetesen buknia kellett a
jellemsszlárd férfinak. Emléksünk mindnyá-
jan az elkeseredett küzdelemre, minek sorol-
nók fel egyes fázisait. Annyit azonban egész
bátran felemlíthetünk, hogy míg egyrésztől
a harc nagyon is egyenlőtlen volt, mert
egyetlen ember néhánydmagával egy egész
kormány s kormányzati rendszerének súlyát
érezte vállain, mely alatt le kellett roskad-
niok; addig másrésztől azzal az érkiatlan intrikák
egész halmazával igyekeztek tönkretenni
Scitovszkyt társaival egyetemben ugyan-
nyira, hogy a politikai küzdelem hovatovább
személyes csatározássá fajult, melyben a kard,
a pisztoly vette át hivatalan szerepét. Végre
győzött moscos eszközeivel a hírhedt rend-
szer s a maroknyi ellenfélnek vissza kellett
húzódnia a harctérrel azzal az erkölcsi dia-
dallal, melyet az ország minden korrektil
gondolkodó fia nekik ítelt oda.

S most, hogy eljött a Széll regim tör-
vény, jog és igazság rendszere s a multra
a feledésnek azt a bizonyos fátolyát szövögetik,
szóval új világ köszöntött be, előáll Szei-
tovszky a levert harcoss s helyet kér magá-
nak a szereplők sorában, azután előáll a
mult rendszernek egy igazán kompromittált
embere: Pulszky Ágost, ki politikailag talán
legelkeseredettebb ellenfele volt Scitovszky-
az egész világ szemelattára, mintegy kérkedve
nyújtja a halálra sebzett férfinak jobbát,
protezsálva a kerületben, hol magának is bir-
toka van s egyhangu megválasztatását kies-
közli. S a régi nemzeti párti Scitovszky,
szabadelvé kerületben, szabadelvé képviselő
lett.

Ime, itt a iáltó ellentét! S ime ezért
tudjuk oly nehezen elhinni, hogy őszinte a
kibékülés. Mert tudja meg az egész világ,
hogy Pulszky Ágost kibékklt Scitovszkyval,
tudja meg minden e válgára születtét halan-
dó, hogy a Tisza-Bánffy-rendszer megszűnt,
térdet fejet hajtának követői az új világ
rendszer előtt. Az elvesztett bizalmat csak
megszerzik talán újból ezzel a nagyhangu,
tüntető áldozatkészséggel, az új kormányel-
nöknek csak megszerzik talán csömörlésig
menő hajlongással jóindulatát s csak ösze-
sze tudnak toborozni újra egy gárdát magok
körüli, hogy alkalomadtán egy kis palatofor-
radalommal, vagy — ha ennyire nem mehet
a dolog — egy kis felfelé való kapaszkodás-
sal fontosabb pozíciókhoz juthassanak.

Mi tudjuk, hogy a nagy garraal hirdetett
operett-kibékülés csak szemfényvesztés. Mert
míg az egész országban Kárpátoktól Adriáig
a szeretkezés árja hőmpölyög, titkon forr a
boszuállás vágya a haló rendszer mai titkos
tagjainak keblében. S csak egyesegyedül
gyengességük tudata tartja vissza őket a nyílt
szinvallástól s a hirtelen legyőzetés után
előállni szokott lethargia. Mert a Bánffysták
korántsem voltak elkészülve ily gyors válto-
zásra s ily csufos kudarcra. Most öcsüdnek fel
rövid álmukból s szedik össze erőiket, persze
titokban. Önmagának mondana ellent a régi
rendszer, ha lemondana a boldogabb időkben
oly felelősségnélkül birt hatalmi eszközeikről,
s a Tiszák megszűnésének Tiszák lenni, ha a
kezükből kiesesztett gyeplőt nem igyekezné-
nek újból megragadni s a család kezében
magtartani. Azért tehát résen kell lenni. A
jog és igazság emberei vigyázzanak, nehogy
egy óráatlan pillanatban nyakukra nőjjenek a
régí rendszer most várandós állapotban levő
hívei; mi pedig résen legyünk, nehogy kal-
kulusainkban egész váratlanul éppen azon
zavarjanak meg, a kikről azt hittük, hogy
tehetetlenségükben a lábaink előtt fetrengé-
nek.

Gaudencius.

Gyilkoltak-e a szászsebesi
szászok?

Mi történt 1849. okt. 5—6-án éjjel Szászsebesen?

A vizaknai csata sebesültjeit az 1849.
febr. 4-i vesztett csata után Bem tábornok
ápolás végett Szászsebesre küldötte. Itt ápo-
lás helyett éjszaka megölték a város lakói.

Emlékük eddig jeltelen volt. Most, 50 év múltával a szászsebesi hazafiak megakarták nov. 1-én ünnepelni e mártírok emlékét. A polgármester azonban — mint tegnap említettük — megsértette őket.

Erre nézve az ottani rendezőségtől az alábbi sorokat vettük:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Az itteni magyar kaszinó és nemzeti szövetség folyó évi november hó 1-én az ido /- alatt csatolt plakát szerinti emlék-ünnepélyt szándékozott tartani. Minden előkelet meg volt már téve, midőn az itteni polgármester az ünneplésre való felhívást tartalmazó plakátján egy kifejezése miatt („legyilkoltak”) — a mi egyébként csupán történeti idézet — a rendező-bizottság egy tagjához a másolatban /-/- alatt mellékelt sértő átiratot intézte s a plakát tartalmának oly értelmet tulajdonított, a mely miatt a rendezőség az ünnepély megtartásától elállani s a sérelmes átirat eredetijét a vonatkozó plakát egy példányával, jegyzőkönyvi kivonat kíséretében a belügyminiszter ur ő nagyméltóságához felterjeszteni határozta.

Súlyos okok kényszerítették a rendező-bizottságot e határozatra azért is, mert az idegenajkú lakosságot egyesek időközben annyira felizgatták, hogy az ünnepély megtartása esetén botránytól, sőt a személyes biztonság megsértésétől is lehetett volna tartani.

Igy tehát, bár nyílt akadályt az ünnepély megtartása elé nem gördíthettek, indirect uton azt — fájdalom — mégis megakadályozták.

Hazafias tisztelettel
Szász-Sebes, 1899. nov. 1-én.
A rendező-bizottság megbízásából
(aláírva 3 tag).

A kifogásolt plakát szövege ez:

FELHÍVÁS!

1849.—1899.

Lelek Hazafiak! Jertek ünnepelni!
50 éve annak, hogy dicső szabadságharcunk egyik jeles legiója, a hős „Bem apó” vezérlete alatt a vizaknai csatából jöve, sebesültjeit városunkba ápolás végett előre küldte, kiket itt — a történelem tanúsága szerint — legyilkoltak!

Ötven éve már annak, hogy ezen dicső hazafiak a rom. kath. kerkben nyugoszak örök álmukat! Minden év November 1-én megszoktuk jelenni e sírhalmnál, hogy a kegyelet adóját leröjűk irántuk!

Jertek ünnepelni most November 1-én is, áldozni a honfui kegyelet oltárán azon dicső hősöknek, kik a magyar szabadsáért és függetlenségért életüket áldozták fel!

Jertek ünnepelni! Jöjjetek valamennyien! Ne maradjon otthon senki, kiben él még az ösök, az édes haza iránti szent szeretet!

Az „Ök” sirhanjűknál mutassuk meg, hogy a magyar ismét nagy, nemes és rendületlen!!

Az ünnepély sorrendje:

1. Gyülekezés este 5 órakor a „Kispiacz”-on.
2. A „Hymnus” elénekzése az összes résztvevő közönség által a gyülekezés helyén.
3. Fél 6 órakor kivonulás fáklyás-zene mellett a hősök sírházhoz.
4. A „Hymnus” elénekzése az összes résztvevő közönség által a hősök sírházánál.
5. Ünnepi beszéd a hősök sírházánál. Tartja: Durugy Ferencz.
6. Alkalmi szavaltat. Tartja: Makkai János.
7. A „Magyar-Kaszinó” nevében koszorut tesz le a hősök sírjára: Somkeréki Gusztáv, k. elnök.

8. A „Nemzeti szövetség” nevében koszorut tesz le a hősök sírjára: Kendeffy Lajos, szöv. elnök.

9. A „Szász-sebesi magyar iparosok” nevében koszorut tesz le a hősök sírjára: Debreczeni Elek.

10. A „Szózat” elénekzése az összes résztvevő közönség által.

11. Visszavonulás fáklyás-zene mellett a „Kispiaczra”, hol megtörténik az eloszlás.

Szász-Sebes, 1899. október hó.

Hazafias tisztelettel

Az ünnep-rendező bizottság.

Erre a polgármester a következő iratot intézte:

Szám: 76—89

eln.

Tekintetes Debreczeni Elek urnak

Helyt.

Tekintettel, hogy a kérdéses „Plakátum”-ban használt szó: „megyilkolás” a katonákra nem alkalmazható, mert azok a harcban voltak és a kérdéses szó azért csak nem a katonasághoz tartozó egyénekre vonatkozathatik, tehát első sorban minden esetben a városi (ugyan nem szászokra, de) lakosokra, a mi már idegen utazók részéről meg is történt, a plakátum tehát felingerlő vádat foglalt magában és ezen vád a városi lakosoknak példát adhat, hogy azt, mi a más párt részéről 1848- és 1849-ben itt megtörténtnek mondatik, ugyanazonformán tárgyalkják, vagy más ellenérték rendezzenek. Az ügy és beadvány a rendőrkapitányságnak illetékes törvényes eljárás végett átadatik.

Szász-Sebes, 1899. évi okt. hó 30-án.

Conrad, sk.
polgármester.

A polgármester levele után a rendezőség nemzeti színű keretben az alábbi értesítést adta ki:

Értesítés!

Folyó év November 1-én az itteni rom. kath. temetőben nyugvó honvédek emlékére rendezni szándékozt ünnepély a város részéről tanúsított ellenszenv miatt elmarad.

Az ünnepély rend. bizottság.

Kérdés már most, gyilkoltak-e a szászok, vagy nem?

Erre nézve tegnap közölt néhány szemtanu fejegyzése „igen”-nel felel.

Szerencsile 1867-ben kiadott, a forradalomról szóló krónikájában, a 42. lapon azt írja:

„Bem tábornok az utját elzární akaró Bartels alezredesét, a gyulafehérvári őrségből, reggel Szászsebes előtt megtámadja, s a város ellen az éjjeli öldöklés miatt felingerült katonáit rohannak eresztí.”

Ez azt hisszük, érthetően van megmondva.

De egy másik könyv részletesebben beszél.

Ime:

— Az a legnagyobb boldogságom, ha egy magyart látok meghalva, — dicsekedett egy szász-sebesi előkelő polgár.

Már Szerdahelyen kimutatták a foguk fehérét. Bezárkóztak lakásaikba, s onnan az ablakfüggöny mögül kárörvendve nézték katonáink vergődését. Az éhező honvéd egy betevő falathoz nem tudott jutni. Még pénzért sem. Harácsolhattak volna, mint eslekedte az osztrák a magyar községekben, de Bem mindig visszatartotta seregét az efféle erőszakoskodásoktól.

— Inkább nélkülözzünk, — mondotta gyakran, — de fegyvereinkhez ne tapadjon a rablás szégyénybevege.

S a honvédsereg, a szászok gyűlölködése miatt, a piacon kényszerül táborozni. De csak éjfélig maradt itt, ekkor aztán ismét megyen tovább: Szász-Sebes felé.

Pittymallatkor, Szász-Sebes közelében, egy fuvarosember jelentkezik Bem tábornoknál. Arca dult, foszlányos ruháján vérfoltok.

— Tábornok ur, — kezdi a jövevény székelyes kiejtéssel, miközben szinte reszket a felindulástól, — a szász-sebesiek az éjszaka összes betegeinket leöldösték.

— Lehetetlen! És a kisérő csapat? — kérdi meglepetve Bem.

— Az is odavan. Magam is csak annak köszönhetem szabadulásomat, hogy oláhul értek. Azt mondtam, oláh népfelkelő vagyok, s Szélindeknél fogságba estem. Erre nagy nehezen megkegyelmezték.

A fuvaros, ki a sebesültek szállításánál volt alkalmazva, igazat mondott. A szász-sebesi polgárság csakugyan legyilkolta betegeinket. Sminő gaz módon, minő hitvány árulással!

A sebesültek fogadtatása rendkívül szívélyes volt. A szász alyafélek csaknem hajbakaptak fölöttük. A részvét vigasztaló szava, üdítő élet-ital, puha meleg ágy, gondos ápolókéz várta őket mindenütt. Sőt még kisérőiknek is jut a ritka vendégszeretet bőségéből.

Pedig mindez csak színelés, mindez a végből, hogy a beteg honvéd és a kisérője gyanútlanul elszenderegjék.

Két órakor éjfél után egyszer csak ékelen zsvajv kerekedik a város bejárata előtt. Majd egy ágyulövés dördül el, s rppant ordítás között a lomkereki oláhtábor négy-ötszáz főnyi bandája ront a városba. Nyomában pedig a gyulafehérvári őrség.

Csak erre vár a gonoszlelkű nép. Hiszen ő a rendezője a szörnyű színjátéknak. Gyilkot ragad, s a betörőkkel egyesülvén, a védtelen magyarokra tör.

S megkezdődik az irtóztató mészárlás. Előbb az őresapattal végeznek, aztán a szegény betegekre kerül a sor. S ágyaikban, orozva valamennyit legyilkolják.

Az egész sebesült-szállítmányból csak a székelly fuvaros, s egy markotányos melekült meg. A többi mind odaveszett.

A székelly fuvaros előadása oly meggyőző volt, hogy nem lehetett hírenek való-ságában kételkedni. S midőn még néhány hajmeresztő részletet itt elmond, Bem haragragyuló arccal fordul környezetéhez:

— Tehetetlen betegeket legyilkolni! Minő nyomorult gyáva-ság ez. Oh, a bestiák! No, de meglakolnak.

A gáz-sos hír szájról-szájhoz röppen, s csakhamar tudja mindenki. A honvédsereg, az elkeseredéstől üzetve, most még jobban siet.

Reggel hétkor Bem tábornok már a szász-sebesi tanácssház dísztermében itélkezik a bűnösök felett. De csak a négy főkolompós lövetik föbe, a többi kegyelmet kap. A föltét az, hogy serege, míg itt táborozik, mindennel ellátassék.

(Magyar szab. h. története Gracza György IV. kötet 25—27 lap.)

Ime ezekből a polgármester megtudhatja, ha eddig nem tudta, hogy gyilkoltak-e Szászsebesen amaz éjjelen, vagy nem?

Különben, aki szeret a dolgok felett gondolkodni, a „Hier” szócéska s a szász polgármester fellépése között összefüggést talál.

Egyleti élet.

Az M. D. E. utolsó előadását e czylusban előadó: Szádeczki Lajos egyetemi tanár nem most szombaton fogja megtartani a várossház dísztermében, hanem szombat-hoz egy hétre, f. hó 11-én az erdélyi műkin-csekről, Ötvös munkákról, régi magyar him-zésekről, melyeket Szádeczky ur be is fog mutatni.

*

A „kolozsvári Ferencz József tud. egyetemi joghallgatók segélyző-egylete”, — mint a jogász ifjuság hivatalos egyesülete — a New-York emeleti éttermében f. évi november hó 4-én este 8 órakor „jogász ismerkedési estély”-t tart. Ez uton is kérjük az egyetemi hallgató urakat, hogy sziveskedjenek minél számosabban megjelenni, annál is inkább, mert nagyvalószínűség szerint Kolozsvár notabilitásai közül is többen fognak résztvenni. A rendező bizottság.

SZINHÁZ.

E. Kovács Gyula emlékün-nepélyre, melyet vasárnap délelőtt 11 órakor tartanak meg a kolozsvári Nemzeti Színházban, jegyek még mindig kaphatók a színházi pénztárnál. A mennyiben a matinée iránt óriási érdeklődés nyilvánul, siessen mindenki jegyet váltani, mert különben könnyen megtörténhetik, hogy később nem jut jegyhez. A matinée programja lapunk más helyén olvasható.

E. Kovács Gyula emlékün-nepély.

Rendkívüli érdeklődés nyilvánul a közönség minden rétegében a vasárnap délelőtti matinée iránt. A rendezőség pedig, élén Janovics Jenővel, lelkesedéssel és fáradhatatlan buzgalommal működik azon, hogy a közönségnek ezt a nagy és szép érdeklődését fenyves műsorral halálja meg.

A színház énekes személyzete egy gyönyörű zenemű betanulásán fáradozik, melyet erre az alkalomra írt Makray László Petőfi-nak „Csatadal”-ára. Stephanides Károly karmester nagy ambícióval tanítja be ezt a lelkesítő, hangulatos indulót, melynek interpretálásában a színház karszemélyzetén és műkedvelőin kívül Kassai Károly, Fehér József, Vágó Béla, Várad Miklós, Török Károly, Mezei Mihály, Ledvay Leó, Heltsai Nándor, Mátyási Zsigmond, Bónis Lajos, Kövi Ede, Ványai Antal és Nyárai Antal vesznek részt. A kíséretet a teljes honvédszenekar végzi.

Küry Klára, a népszínház bájos primadonnája, a legnagyobb készséggel jelentette be a matinée-n való közreműködését.

A kolozsvári közönség bevezetett kedvence, a Nemzeti Színház kiváló művésznője, K. Gerő Lina szintén itt lesz, hogy közreműködésével emelje a matinée művészi értékét. A művésznő E. Kovács Gyulának egy hangulatos, bájos versét fogja szavalni.

A legnépszerűbb poéta, Szabolcska Mihály költeményt írt erre az alkalomra s maga jön el Temesvárról, hogy azt a színpadon elszavalja.

Az arany-szájú református esperesnek, Szász Gerőnek közreműködése nem kevésbé fogja a gyászünnepe méltóságát és jelentőségét emelni. Ő „Kovács Gyula emlékezete” czimű saját versét fogja szavalni.

Székelly Irén Erkel „Hunyady László”-jából fogja Erzsébet kesergő áriáját énekelni nagy zenekar kíséret mellett.

Fáy Szeréna a maga klasszikus szavaló művészetével E. Kovács Gyulának egyik leg-szebb s az alkalomhoz nagyon találó költeményét, az „Egressy Gábor sírházánál” cziműt fogja szavalni.

A debreczeni Csokonay-kör nevében annak nagyérdemű h. elnöke, Géresi Kálmán főigazgató, a nemes történetíró fogja a Kovács Gyula költségesetét méltatni, a nagyváradi Szilgiet-Társaság pedig Deési Géza által képviselteti magát, ki rövid szavakban fogja a társaság gyászát tolmácsolni.

Van E. Kovács Gyulának egy „Hat-tyu-dal”-a, melyet egy gyönyörű népdalunk dallamára írt, életének utolsó napjaiban „Mindhalibban, leomlóban a rózsá” kezdettel s ezt Kassay Károly fogja énekelni a Pon-gráz zenekarának kísérete mellett.

A szintársulat mélységes gyászát és nagy veszteségét Janovics Jenő, az ünnep rendezője fogja tolmácsolni megnyitó beszédeben.

A Petőfi-Társaság alelnöke Bartók Lajos szintén hosszabb melegangu és lelkes levélben értesítette Janovicsot, mint az ünnep rendezőjét, hogy bár egészségi állapota erősen meg van támadva, mégis lejön, hogy az ünnepélyen résztvehesen. Bartók egy-szersmind a Jókai kilátása helyezett lejöve-teléről is megemlíkezik levélben:

„Jókai elnökünk a nyáron nem jöhetett le Segesvárra az országos Petőfi-ünnepre, mert gyöngye és tördött volt „félgy kővé váltam”, mint írja; hála az Égnek azóta megjárhatta Olaszországot, most bizonyára kész szívvel és könnyű szerrel lerándulhat Kolozsvárra, ép egész-séggel, hogy nemes-nagylelkűen ő szárlisa fel költsézte hevével a művészi, — s költői keltelességteljes mártírjának. E. Kovács Gyulának örvégye s árvái szeméből a nélkülözés facsarta könnyeket...”

Az egyetemi kör elnöksége szintén be-jelentette a rendezőségnek, hogy a matinée-n a legőszintebb lelkesedéssel fog részt venni a tudomány-egyetem hazafias ifjusága és Sárkány Loránd, a kör elnöke rövid szónoklatban fogja tolmácsolni a magyar fiatalság nagy gyászát.

Még megemlítiük, hogy a matinée Vasárnap délelőtti 11 órakor fog megtartatni rendez helyáraink mellett a nemzeti színház színpadán, s hogy a színházi pénztár, a nagy érdeklődésre való tekintettel már csütörtök reggeli 9 órából megkezdte a jegyek elárulását.

November 1-vel

uj előfizetést nyitotunk lapunkra.
Nov.—decz. hónapokra 3 frt.
Egy hóra 1 frt 50 kr.
Előlehet fizetni bármely naptól kezdve.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, november 3.

— Országos vásár Kolozsvárt. A

novemberi országos vásár, mely rendszerint a legnépesebb szokott lenni, tegnap folyt le Kolozsvárt. Felhozatal különösen a vetemény felékben szokatlanul nagy, s a kereslet is élénk volt. Az árak az élénk kereslet daczára is nagyon nyomottak voltak, úgy, hogy a gazdasszonyok rendkívül olcsó árakon szerezhették be téli szükségleteiket. Különösen a káposztát, a hagymát és a többi vetemény felét igen olcsó árakon kínálták, s a vételkedv is igen élénk volt. Nagyobb felhozatal történt még az agyag, porcellán, bádóg edény, sücsésárak és kész lábbelikben, s ugy

karjára hajtotta, a guvernántja kezét megfogva és szorosan a két kis kezében tartva, a mint azt tette, mialatt Nina a másik kezét a gyermek szökefűrtös fejére téve, hátra dőlt a székeben és álmodozva nézett a tűz vörös fényébe, hálát érezve a gyermek ragaszkodásáért, de sokkal fáradtabb volt, mint hogy beszéljen.

Procter kisasszony az egyik szép költeményében igen találóan mondja, hogy — „segíteni és a bánatot meggyógyítani a legjobb orvosság a szeretet és a csendesség.” És a Grácia jelenléte, kis kezeinek a szorítása, ártatlan szeméből sugárzó szeretete, nagyobb vigasztalásra szolgáltat. Nínának, mint a hogy ő képzelte. Elvégre is, az élet még tartott fel némi boldogságot számára, talán halvány és hideg volt az azzal a másik örömmel összehasonlítva, mely sohasem lehetett az övé és a mint közelebb vonta a gyermeket magához, hálát adott az égnek, hogy az ártatlan gyermek szeretetét elfogadhatta, hogy nem volt köteles azt visszautasítani azért, mertérdemetlennek és bűnösnek érezte magát.

— Grácia, te nagyon csendes vagy — mondá Nina egy idő múlva. Édes, alszol?

— Nem alszom, édes Dunstan kisasszony.

— Van valami bajod?

— Nincsen, csak a fejem fáj egy kicsit és a torkom, — válaszolá a gyermek bágyadtan.

Volt valami a Grácia hangjában, a mi a Nina aggodalmát felébresztette és felébredve a vánkosságot közül, a gyermek arcát figyelemmel vizsgálta. Piros volt az és forró, a két szemek bágyadtak voltak és ávegesek, míg a Nínáét szörítő kis kezok láza-an égtek.

(Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. November 3.

Nina.

— Angol regény. —

Az Ellenzék részére fordította: AMICA.

XV.

(Folytatás.)

(33)

Kelet felől pitymallott, a háziszemélyzet jelét kezdte adni az életnek. Nemsokára a szobaleány kopogtatott a Dunstan kisasszony ajtaján, de nem kapva választ, azt gondolta, hogy még mindig alszik és miután Lady Talboy megparancsolta, hogy ne háborgassák, csendesen elment onnét.

Az ablakon keresztül napfény áradt a szobába és körül járta a falakat, elvonult a csinos öltözött asztal és az érintetlenül maradt kis fehér ágy mellett, minden tárgyon vidáman nyugodott és végre és leghosszasabban maradt a Nina lehajtott fején és bájos alakján, a mint mozdulatlanul feküdt a padozaton.

De a leány nem ügyelt arra — mert az előtte levő életben — talán hosszú életben, mert ő még fiatal volt és egészséges — nem volt vidám napfény, nem volt egyéb csak sötétség és a kétségbeesés bánata — nem egyedül az ő kétségbeesése, de az övé — azon férfik, kit ő oly szenvedélyesen szeretett, a kiért hogy a föltől megövíja, mindent feladott, a mi az életet becseless teszi, kinek a boldogságért a saját boldogságát könyörtelenül feláldozta és miért? A semmivel is rosszabbért, mert nem csak hogy boldogságot nem hozott reá, de szerencsétlenre tette. Aranyos víziói az ő számára — melyekben neki nem volt része — mind szét-

oszlottak, reményei összetörték, mert Douglasra egy boldogabb jövő álmai nem találtak helyet az ő megtört fájó szívében, amint azon férfi szomorú, hamvasszürke arcára emlékezett, a ki oly komolyan kérte, hogy szerelmét, szerencsétlenségét és vigasztalhatatlanságát vegye tekintetbe.

Ez a visszaemlékezés volt az, még inkább mint a saját szenvedése, a miért a szíve vörzött.

Ah, ha ő, az által hogy a békének minden reményét örökre kivette a szívéből és életéből, ha minden testi kint és lelki gyötrelmet elviselve, meg tudná ötlet menteni, szerelme elég nagy volt, hogy elviselje — ha saját magára nézve minden áron békét és feledést tudna számára vásárolni, mily készséggel, mily örömmel tenné azt!

De ezek a dolgok nem megvásárolhatók. Az a szenvedés, mit ő tudatlanságában hozott reá, helyrehozhatatlan volt és ez a gondolat volt az, a mi őt lesújtotta, mert az a borzasztó interjú, az a rettenetes szenvedés, mit Douglas mutatott, meggyőzte Nínát arról, hogy bűnösen vagy büntetlenül, hűségesen vagy hűtlenül, Douglas még mindig szerette őt; szerette azzal a szerelmmel, melyet érezni csak egyszer adódott az életükben.

Egyszer egy pillanatra, a mint vakon és támolyogva felállott, azt gondolta, hogy hozzá meg és enged és kér, hogy vigye el magával. Ah, engedni oly édesnek látszott, mint a méz és ellentállani oly keserű volt, mint az epe.

És ő el fogja felejtetni a bűnt, elfelejt mindent, kivéve az ő szerelmének az örömet és üdvösségét! Érezte, hogy Douglas soha sem fogja vele a szégyenét sem szóval, sem tettel éreztetni, hogy védelmezni fogja őt és hozzáragaszkodni minden körülmények között, hogy ha a világ hidegen néz reá, az ő

szeme mindig mosolyog, hogy ha mások elítélik, ő mindig szeretni fogja. Mit törődik ő azzal, hogy mit mond a világ, ha az a menyország, melyről lemondott, ismét az övé.

De a mily gyorsan jött ez a gondolat, éppen oly gyorsan szállt el. Nem azért szenvedett annyit, hogy most engedje, hogy őt saját magával együtt a bűn és szégyen sarába lehuzza.

Nem; még egy kevéssel több szenvedés, sok ilyen gyötrelmet, a milyen ez és azt átélni nem bírja ki az emberi szervezet és aztán vége lesz mindennek. Douglasért el tudja azt viselni! Ő érte mi az, a mit el nem tudna viselni?

És aztán, a mint az ágyához vándorogott, némán de komolyan imádkozott erőret azon fáradság, melyből egyedül nyerhette azt és aztán a vad gyötrelme megszűnt és helyét tompa fájó béke foglalta el, mert az Eg könyörűlő rajta és a fáradságos küzdelem után pihenést adott.

A hosszú szenvedés után egy időre nyugalmat kapott és ő a kiállott izgatottság után halványan, megviselve és kimerülve kelt fel, de felülvé és megerősödvé.

XVI.

Nina későn hagyta el a szobáját. Az ágyán fektült, arccal a fal felé fordulva, hogy a világosságot ne lássa, főfájással mentette ki magát, a mi a tegnap esteli előadás izgalma után elegendőleg igazolva volt.

Lady Talboy rövid látogatást tett nála, az ő édes hangján nyájasan beszélt hozzá és a Nina égő homlokán egy könnyű csókot hagyott mielőtt házi asszonyi kötelességeihez visszatért; de a gyermekek gyakran mentek az ajtóhoz bemenetelre engedélyt kérve és nagyon aggódtak a kedves guvernántjuk miatt.

Este fele, midőn Nina hallotta a cse-

getést és tudta, hogy a vendégek az öltöző szobájukban voltak ebédhez készülődve, fel-emelte fátadt fejét a vánkossáiról és gyors öltözködés után, melyet nagy gyengesége miatt gyakran félbe kellett szakítani, mert az olyan rettenetes felindulások fizikai emlékeztetőket hagynak maguk után, lement a lépcsőkön az oskola szobába és fátadtan roskadt abba a karos székebe, melyet a Nina megjelenésén való örömeben a kis Grácia örömkilátással húzott a tűz elibe.

A kis szoba kényelmesnek és barátságosnak látszott; a jó és rossz között való nehéz küzdelemnek, melynek néhány órával ezelőtt a fái tanui voltak, nem maradtak nyomai. A tűz vidáman pattogott, a lámpa meg volt gyújtva, a zongora nyitva volt. Az a széke, melyre a mult este haragosan és Stafford Douglas vetette magát, most helyére volt téve, azon az asztalon, melyre ő a fejét hajtotta, csinos tea-készlet állott és a szenvedélyes szemek és szomorú arc helyett, melylyel a Nina tekintete találkozott, csak a Grácia kedves kis arca volt, aranyos fűrtjeitől árnyékolva és az ő szeretett Dunstan kisasszonya megjelenésén örömtől égve.

A Nina bágyadt szemei fátadtan jártak körül a szobát és egy pillanatra a két vánkossára hátra hajtotta a fejét pihenni, behunyva a szemét, hogy a könnyeit visszatartsa, mit gyengesége oly nehézé tett.

Aztán, erőt vett magán, a Grácia által adott teát megitta és a kis leány büszke volt hogy azt a teákannából ő töltötte ki.

a városi, mint a vidéki fogyasztók élénken vásároltak.

— **A papok lelkiüdvéért.** Kolozsvár r. kath. templomaiban ma reggel gyászmiséket mondtak az elhunyt papokért. A főtéri plébánia templomban reggel 8 órakor volt az ünnepélyes gyászmise, fél 8 órakor a kegyesrendiek templomában mondtak gyászmisét a rend elhunyt tagjainak lelkiüdvéért. Mise alatt a főgymnasiunai dalárdá énekelt.

— **Az erdélyi ev. ref. egyházkerület vagyona.** Az erdélyi ev. ref. egyháznak házakban, értékpapirokban a vagyona 4,518,034 ft 45 kr-t tesz ki. A papirok, házak 3—4—5 % -ot fedelmelnek. E jövődelemből, valamint az egyház bevételeiből az egyházkerület költségvetési előirányzatának bevétele 298,473 ft 68 kr., kiadása 303,830 ft 88 kr.

Hiány 5,357 ft 20 kr.

E hiányt a tartalék-alapból fogják fedezni és az által is igyekeznek redukálni, hogy az elnökhelyettes, igazgatótanácsosok és a többi tiszteletdíjat élvező tisztviselők tiszteletdíjairól lemondani készülnek, mi által az egyház javára 2500 frtnyi megtakarítást fognak eredményezni.

— **Tüntetés a „Hier,, miatt.** Az egyetemi ifjuság tegnap este megismételte tüntetését a tartalékosokra jogtalanul erőszakolt „Hier,, miatt. Ugy esti 7 óra tájban mintegy 100 egyetemi polgár gyűlt egybe az egyetem aulájában, de mikor megtudták, hogy a rendőrség nagyszabású előkészületeket tett a tüntetés megakadályozására, — kiadták a jelszót, hogy csendben oszolni kell, de esti 8 órára ismét gyülekezni a Rákóczy-téren, hogy onnan az Ugron-párt körhelyisége elé vonuljanak.

A fiatalság már fél 8 óra felé nagy csoportra szaporodott a Rákóczy-téren. A rendőrség azonban ugylátszik idejekorán értesült a taktikai cselfogásról, mert 6 óra után egy szakasz lovasrendőr foglalt állást a téren nyíló egyik mellékutczában. Nyolcz óra előtt valamivel megmozdult a közel háromszáz főre rugó tömeg. Ugron nem volt otthon, s az ifjak az Ugron-párt tagjainak zajos éltetése között a József-, Erzsébet- és Teréz-köruton a Magyarország szerkesztősége és Holló Lajos főszerkesztő Teréz körüti lakása elé vonultak, a hol nyugodtan elhelyezkedtek, lelkesen elítelve Hollót és abezugolva Krieghammert. A tüntetők zaja csakhamar nagy közönséget vonzott köréjük s alig néhány perc alatt már nagy tömeg csatlakozott az egyetemi ifjakhoz, kinek vezére Brázay Kálmán többed magával fölment Holló lakására s rövid beszédben köszönt meg neki a Hier ellen való harcza tanusított független és hazafias magatartását. Holló a Magyarország szerkesztőségének erkélyéről válaszolt az éljenző sokaságnak és lelkes szavakban buzdította az ifjakat a kitartásra és örömet fejezte ki az elismerésért, mely irányában ilyen impozás módon nyilatkozik meg.

A tüntetők ezután az Andrássy-uton, Károly-köruton és Kosuth Lajos-utczán át az Országos Kaszinó elé vonultak, Bartha Miklóst életve. Oszló-félben voltak már az Egyetem-téren, mikor Splényi Ödön báró rendőrtanácsos megérkezett és 20 lovasrendőrrel szétoszlatta a tüntető egyetemi ifjakat, kik az egyetem aulájába huzódtak vissza. Itt újabb tüntetés tervezetét állapították meg s 9 óra tájt csendben elszéledtek. Az egyetem terén 4 rendőrszem maradt vissza, ezeknek azonban nem akadt dugok. A tüntetés alatt két egyetemi polgárt, Kulcsár Ferencz bölcsészethallgatót és Kriser Károly műegyetemi hallgatót a rendőrök beakisérték a IV. kerületi kapitányságra, de igazolásuk után rögtön szabadon bocsátották őket.

Az ifjuságnak a „Hier,, ellen való állásfoglalása következtében szükségesnek mutatkozott értekezletek megtartására Thewrew Emil rektor tudvalevőleg rendelkezésükre bocsátotta az egyetem kupolacsarnokát, tegnap azonban a rektor maga elé hivatva az ifjuság vezetőit és kijelentette nekik, hogy megtiltja a tüntetéseket. Együttal ki is függesztette e tilalmát az aula fekete táblájára.

— **Püspök látogatás.** Dr. Bartók György ev. ref. püspök f. évi november hó 11-ik napján Szilágymegyébe utazik a völcsokei ujonnan épült templom felszentelése végett. A püspöknek ünnepélyes fogadtatására már folyamatban vannak az előkészületek. November 11-én déli 12 óra és 23 perc-

kor Zsibón, ugyanaznap délután 1 óra 44 perczkor Sülelmeden, Szilágy-Csehn pedig november 12-én reggeli 8—9 óra között lesz a főpásztor ünnepélyes fogadtatása, melyen való megjelenésre Viski Pál esperes az egyházmegye papjait, gondnokait és az egyházmegyei képviselőket esperesi körlevélben hivta fel.

— **Szent Imre ünnep.** A Kolozsvári r. k. főgymnasium — mint már említettük — e hó 5-én Szent-Imre-Ünnepet rendez. Az ünnepély d. e 10 órakor az akadémiai templomban tartandó misével veszi kezdetét. Az ünnepély az intézet dístermében d. e 11 órakor lesz a következő programmal: 1 Him-nus Szent Imréhez. Előadja a főgymnasiumi vegyeskar. 2 Petrán József önképzőköri elnök beszéde 3 A szentek unokáihoz, Mindszenti Gedeontól. Szavallja Jikab Sándor (VIII. 4 A Margit-Legenda. Elbeszélés. Irta és felolvassa Csiki Zoltán (VIII.) 5 Tota Pulchra és Maria, Komptertől. Előadja a főgymnasiumi vegyeskar. 6 Szent István unokáihoz Urbányi Cyulától Szavallja Ajtai Pál (VIII.) 7 A Margit-Legenda irodalomtörténeti vonatkozású helyei. Irta és felolvassa Nagy József (VIII.) 8 Isten Dícsősége, L. van Beethoven-tól — Előadja a főgymnasiumi vegyeskar.

— **Gr. Andrassy Tivadar** hedsdái uradalmában a mult hét végén nagy szarvasvadászatokat rendezett, de a szarvasbőség az idén igen rendetlen, mondhatni rossz lévén, az eredmény nem felelt meg a várakozásnak. Mindössze csak három tizenkettes agancsár került terütekre, melyek közül egyet a háziur, kettőt pedig Szeredai Aladár kamarás lőtt le. A vadászatokon a többi közt még gr. Andrassy Gyula is részt vett.

— **Kolozsvári professzorok Gyulafehérvárt.** Az erdélyrészi r. kath. gymnasiumok tanárai rendes évi konferenciájukat e hó 4-én Gyulafehérvárt tartják meg. A tanári értekezleten a kolozsvári r. kath. főgymnasiumtól dr. Erdélyi Károly igazgató, dr. Lóky Béla és Novotni Endre tanárok vesznek részt. Dr. Erdélyi Károly igazgató a gyűlésen értekezést is olvas fel.

— **A vasárnap délutáni iparos felolvasások.** A városunkban már 6 év óta dícséretes buzgalommal működő bizottság elhatározta, hogy e népszerű előadásokat az őszi évad beálltával újra rendezni fogja. Az idén az első előadás f. hó november 5-én vasárnap d. u. 3 órakor veszi kezdetét. A felolvasást dr. Versényi György tanár fogja tartani „A néptanulmányok” cz. a. a városi ház gyűlés-teremében. Az érdekes és hazafias előadás minél tömegesebb látogatása érdekében a felhívást és hirdetéseket a bizottság széles körben terjesztette, s ez uton is felhívja az iparos körök figyelmét e felolvasásra.

— **Erdély ismertetése.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesület német nyelven most kezdi ismertetni e hazarészt. Ez ismertetés köréből most jelent meg az erdélyi fűrdők és ásványvizek leírásának német fordítása a nagy német közönség részére. Az egylet igyekezett a munkát szerény anyagi viszonyainak mellett is lehetőleg díszszel kiállítani és a szöveget minél több képpel tenni változatos-sá. Német nyelvű munkában talán először érvényesül a helynevekről szóló törvény hatása, a mennyiben a munkában csak magyar helyneveket használnak. A munkát az egyesület Bécsben, Lipcsében, Berlinben és a nagyobb német és osztrák városokban hozza forgalomba. Nagy részét ingyen osztja szét, hogy a könyv minél nagyobb elterjedését lehetővé tegye. Ára különben 3 frt. Megrendelhető az Erd. Kárp. Egyesület főtájkári hivatalában Kolozsvárt.

— **Népkönyha.** A vörös kereszt egy-let Kolozsvár városi választmányának népkönyha bizottsága m. hó 23-án tartott ülésén elhatározta, hogy a népkönyhát ez évben december hó 1-én nyitja meg, ugyanazon helyiségben, melyben a mult téli évadban is volt — Kismester utca 7. sz.

Hogy azonban ezen humanus intézmény áldásos működése a tél folyamán fennakadás nélkül gyakorolhassa, minél több éhező szegénynek nyomorán enyhítsen, a bizottság ismét a nagy közönség kifogyhatlan áldozatkésziségeire számít, kérve, hogy ki ki tehetsége szerint járuljon kegyes adományaival a fenntartáshoz.

Pénz adományok a népkönyha elnökségéhez gr. Schweinitz Gyulánához vagy br. Wesselényi Istvánnához, természetbeni adományok Donagány Gergelyné igazgató-gondnoknőhöz küldendők. Míden adomány időről-időre nyilvánosan nyújtáztatik.

— **Műlábra.** Szász Domokosné urnő Szász György nyomorék iparosnak műlábra 1 frtot küldött szerkesztőségünkbe. Ugyancsak e czélra 3 frtot vettünk a következő sorok kíséretében: Van szerencsém ide mel-lékelve 3 frtot beküldtem Szász György csizmadia műlábrára. Ez összeget egy magát megnevezni nem akaró vidéki urnő küldte be hozzám, s miután b. lapja folytatja a gyűjtést, ezennel én is beküldöm. Tisztelettel dr. Konrád Daniel, mentő-egyesületi álmomás parancsnok. Pap Jenőné most 2 frtot küldött. Rendelési helyére juttatjuk. Eddig begyűlt 28 frt.

— **Szégelyje magát.** Kolozsvárt egy gőzfavágóval felszerelt tűzfarakatár van. Ennek telefonszáma 335. E telefonon minap egy előkelő igazságügyi tisztviselő fát akart rendelni. Felhívására német választ kapott. Kérte a telefonnál levőt, hogy beszéljen magyarul. Erre azt a választ kapta, hogy németül vagy oláhu beszélnék, de magyarul nem. Erre a megrendelő nem volt hajlandó s lapunk utján figyelmezteti a közönséget, hogy a ki németül, vagy oláhu nem szeret

beszélni, az jól teszi, ha nem áll szóba ezzel a czéggel. Mi meg azt mondjuk, a melyik kolozsvári czég a német vagy oláh szót erőszakolja a közönségre, s magyar ügyfeleivel szemben nem a magyar szót használja, az a czég szégelyje magát!

— **Hazai iparunk** érdekében fellebe-bezett Ugron Gábor azon szerződés ellen, melyet Sz. Udvarhely város aszfalt járdái ki-építése tárgyában egyik idegen társulattal kötött. A belügyminiszter híven rendeletéhez megsemmisítette az olcsóbb hazai ipart mel-lőző szerződést. Ámbár mindenféle befolyás igyekezett érvényesülni, a minisztérium elvi ál-láspontját megőrizte. Eddig ez szokatlan volt. Most jön a bonyodalom. Ámbár Ugron a közgyűlésen bejelentette fellebbezését, mégis a tanács megegyedte, hogy az aszfaltozó vállalat — természetesen saját felelősségére felbontja a Kossuth utca járdáit, elkezdjen iszappal betont csinálni és az utcák belejt-színelésé előtt járdákat építeni. Hasztalan lépett fel az ellenőrzés nélküli építés ellen, az építészeti hivatal, az alispán, a vállalkozó épített, rombolt a tanács helyeslése mellett, persze saját felelősségére. Most köteles lesz a régi állapotot visszaállítani. S leszünk a járdával, mint a tanácssal, a fizetés új és nagyobb; de az állapot csak a — régi. Na-gyon is — a régi.

— **Kossuth Lajos Tódor.** Kossuth Lajos Todort, aki eddig a földközi tengeri vasut nápolyi üzletigazgatóságának vezetője volt, a vasut igazgató tanácsa helyettes vezérigazgatójává nevezte ki. Kossuth mérnök, mint kiváló vasuti szakértő ismeretes, aki a déli olasz vasutak nehéz üzemei és szolgálati viszonyai között nagy sikereket ért el. Kiváltepp ezen érdemeinek köszön-heti, hogy ilyen magas állásra hívták meg. Ez alkalmából az összes külföldi vasuti szak-lapok dícsérő cikkeket írnak Kossuth működéséről.

— **Jókai Mór a Nemzeti Muzeumnak.** Jókai Mór, elhunyt első neje : Laborfalvy Róza egy arany- és kilenc ezüst-koszoruját, továbbá saját hat darab ezüst-koszoruját a Nemzeti Múzeum ereklye-gyű-teményének ajándékozta.

— **A százfenesi vízi puskáról.** Újabb helyreigazítást kaptunk a százfene-si vízi puszka ügyéről. Ez arról világosít fel, hogy nem a vízi puskát, hanem a tömlő egy részét használták trágylel felszívására s így e miatt csak a csövek nem működhet-tek a m. é. tűznél kellőleg. Az idén már ezen is segítettek, mert vett a község 9 fo-rintért 20 méter hosszúságú új csövet Spit-zer C.-től s így az idén már fennakadás nem volt a fecskendő működésében. Aktualisnak tartjuk e helyreigazítás közlését, bár nem értjük, ha a gazdák a csövek egyrészével trágylevet szívattynak, miért nem veszik meg ök az így elrontott tömlőket, miért vá-sárolja azt meg a község? Második kérdést az alispánhoz intézzük. Miért kezelteknk minden községben gazdátlan vagyonként a fecskendő és miért engedik át ezeket ki a megsemmisülésnek, holott ez a gazdátlanság, ez a mulasztás mint láttuk Vistában s lát-juk Bogártelkén, borzasztón meghosszolja magát. Nem lehetne-e az ily nagyobb sze-rencsétlenségeknek elejét venni, nem lehetne a községi tűzoltóságok szervezése, akezióban tartása és a tűzoltóságok gondozása által a községekben a tüzesetek kártételeit redukálni. Mi időről-időre mindig felvetjük ezt a kérdést, de úgy látszik, nem foglalkozik vele senki. A tagadó felelet csak egy-egy tűz katasztró-fában s a károsultak részére egy-egy gyűjtési akezióban nyilatkozik meg.

— **Főrangnak és a magyar ipar.** A magyar kézmű ipar örvendetes fejlődése egyre nagyobb köröket hódít meg. Ma már büszkén mondhatjuk, hogy a magyar ipar ezíkek a kényesebb ízlést is képesek kiél-gíteni, s a főrangú körök, melyek java rész-ben külföldről szerzték be a szükségleteiket, — kezdenek megbarátkozni azzal a ténnyel, hogy most már a magyar ipar is kiállja a versenyt a külföld hason termékeivel. Ennek a bizonyítékát látjuk egyebek közt abban is, hogy győmrői gróf Teleki Lászlóné urnő egy teljes halászba berendezést, még pedig ere-deti angol minta szerint — rendelt meg Csernyánszki Lajos Kolozsvári előkelő butor raktárosnál, a kinek sétatér utcazi üzletének kirakataiban ezen berendezésnek két pompás darabjában a járó kelek napok óta gyönyör-ködnek. A berendezési tárgyak és pedig egy ágy, egy kis, két nagy ruha szekrény, egy mosdó, egy toilette szekrény tükör betéttel, két karszék stb. mind magyar habos kőis-fából készültek, s lilaszíne vannak poliu-rozva. Minden egyes darab angol minta se-rint készült s Csernyánszki műhelyében is igazi remekei a magyar butor iparnak. Csak őrármel látjuk a magyar ipar nagy fejlődé-sét s egyben örvendünk annak is, hogy most már a kényesebb ízlésű körökben is tuda-tára jöttek annak, hogy ilyen ezíkekért nem szükséges a külföldre menniök.

— **A hidalmási Erzsébet szobor.** A már közlötök kiegészítésével a következő adatokat kaptuk: Tény az, hogy a park és szobor kez-deményezése körül Münstermá Győző fő-szolgabíró szerzett a legtöbb érdemeiket és az is tény, hogy ugyancsak ő volt azon, hogy ez a park és szobor létesüljön, azon-ban a főérdem dr. Bakó András szolgabíróé,

ki sokoldalú elfoglaltsága közepett éjt na-pot egybe téve, sem időt, sem pénzt nem kímélve, ez emlék, mely a járásnak díszét képezi rövid időn saját terve szerint létesült.

Nem hagyhatom megemléítés nélkül. — Deési Pál körorvost sem, valamint a főszol-gabírói iroda személyzetét, kik mindvégig hí-ven segítettek ezen mű létrehozásában, mely-lyel dr. Bakó András és Münstermá Győző nagybecsű és maradó emléket fogja hi-vatalos működésöknök hátra hagyni.

— **Választások.** Alsó-fehérmegye köz-gyűlésén megválasztottak: szótöbbséggel szol-gabíróvá Zalányi Farkas, pénztári dízot-tásba beválasztottak dr. Kemény Géza, dr. Mohay Sándor, Török Bertalan országgyűlési képviselők, Szalánczy Lőrincz nagybirtokos és dr. Ujfalussy József kanonok. Egyhangu-lag, felkiáltással választottak be az igazoló választmányba Gáspár János, dr. Magyarai Károly, Török Bertalan, dr. Varró László, és Zeyk Kálmán, kineveztek a főispán által Csató János elnököl, dr. Hosszu László, Müller Mihály és Szalányi Lőrincz; a filloxa-ri-bizottságba dr. Bánffy Kazimir, Batt Bertalan, Gálffy János, Gáspár János, báró Kemény Simon, Kovács Gyula, Müller Mihály Novák Ferencz, Pogány János, Tóth Miklós, Vadady Gergely és Zeyk Gábor; az állandó választ-mányba Váró Ferencz és lovag Oelberg Gusztáv és lettek a loavató bizottságok el-nökei Szalánczy Lőrincz és Szöcs József.

— **Dísz közgyűlés.** Magyar-Lápos nagy község képviselő testülete 1899. novem-ber hó 12-én d. e. 11 órakor dísz közgyű-lést tart. Tárgy: 1853—1896 évig 43 évan át Magyar-Lápos nagy községében, mint köz-ségi jegyző közszolgálatban állott Szász Dáni-el nyugalmazott jegyzőnek az 1848/49-es szahacságharcz vitéz bajnokának hazájáért s e község jólleté körül szerzett érdemeink elismerése és azoknak jegyzőkönyvi beiktatása, ezt megelőzőleg tiszteletben Barabás Sámuel helybéli ev. ref. lelkesz üdvözlő beszédet tart. Gyűlés végeztével ugyancsak a casinó nagyeremben társas ebéd (banket) lesz. Egy ebédnek ára 2 korona 50 fillér. Vidékeik kéretnek, hogy megjelenésüket alióított jegy-zővel gyűlés előtt bár egy nappal előbb közölni sziveskedjenek. A községi hatóság: Magyar-Láposon, 1899 október hó 24-én. Szabó Andrá, községi jegyző. Hollosy Kajtán, községi főbíró.

Szerkesztőségi üzenet.

Egy lutheránus. Legyen szives név-telen ezíkek beküldözgetése helyett hozzánk személyesen befáradni, hogy meggyőződjünk arról, hogy tényleg egy lutheránussal van-e dolgunk és nem a mádi izraelitával? Ugyan-akkor panaszát aláírva méltóztatssék behozni.

Gyászrovat.

Halálozás. Mint részvétnel értesülünk, Gurát József pékmaster tegnap éjjel szív-szélhűdés következtében életének 48-ik évében meghalt. Az elhunyt egyike volt Kolozs-vár iparos osztálya legderekkab tagjainak, ki egész életét a munkaasztal mellett töltötte, s csak arra törekedett, hogy családját bol-dogítsa. Nagy tevékenységű, szorgalmas és dologhoz értő iparos volt, kit főleg az ipa-rosvilágban nagyrabecsülték. Halála, mely vá-raulanul érkezett, mely gyászba ejtette nem-csak a családját, de fájdalmas részvéteket kel-tett fel mindazoknál, a kik ismerték. Özve-gyet és több gyermeket hagyott hátra. Tem-etése a Belközép-utcazi gyásházától szom-baton délután fél 3 órakor lesz. *Béke porain!*

Alólirottak a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a szerető jó férj, gondos édes apa, gyermek, testvér, sógor és rokon Gurát József pékmaster folyó hó 3-án reggel 4 órakor, élete 48-ik, boldog házassága 22-ik évében, rövid szen-vedés után megszűnt élni. A meghaldogultnak földi részei folyó hó 4-én (szombaton) d. u. fél 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Belközép-utca 33-ik számú lakásán be-szenteltetni s a közös sírkertben örök nyugalomra helyeztetni; lelkéért pedig az engesztelő szent-mise áldozat folyó hó 6-án (hétfőn) d. e. 9 óra-kor fog a plébánia templomban az egek urnák bemutatattani; mely mindkét végtszteletre a roko-nok, ismerősök és jó barátok szomoruan meg-hívataknak. Áldás emléken! Béke porain. Kolozsvárt, 1899. nov. 3-án. Özv. Gurát Józsefné, szül. Dömsödi Zsuzsanna, mintaz elhunytneje, Gurát Béla, ifj. Gu-rát József, Gurát Ákos, Gurát Árpád, Gurát Ilona, mint gyermekei. Özv. Gurát Józsné, és Ník Józ-efa mint édes anyja. Gurát Róza, férje Balázs János és gyermekeik, Gurát Lujza, Gurát Regina férje Ferenczi Árpád és gyermekeik, mint testvérei és sógorai. Dömsödi Sándor, neje Kerekes Juli-ánna, Dömsödi Mária, özv. Hadadi Károlyné és gyermekei, Dömsödi Róza, férje Herczeg Albert és gyermekeik, mint sógorai és sógornői. Valamint több közeli és távoli rokonok.

* Alólirottak fájdalommal szívvel tudatják, hogy a forrón szeretett édesanya, illetve testvér, anyós és rokon özv. Akontz Józsefné, szül. Tamásy Anna életének 67-ik, özvegyiségek 19-ik évében f. hó 2-án reggel fél 8 órakor, a halotti szentségek ájtatos fölvetelével — hosszas szenvedés után meg-szűnt élni. A bánatos család megtörve veszi kö-rül a halottat, immár csak porhüvelyét egy mé-lyen szerető, utolsó perczéig is Istenne velett bi-lyalommal télt lélekek. A meghaldogultnak földi maradványai f. hó 4-én d. u. fél 3 órakor fog-nak Korna-utca 2. sz. saját házából, a róm. kath. egyház szertartása szerint, eltemettetni és lelkéért az engesztelő szentmise áldozat f. hó 6-án d. e. 10 órakor a T. Sz. Ferenczendiek óvári templomában fog bemutatattani. Áldás emlékeze-tére! Kolozsvárt, 1899. november 2-án. Akontz Márton és neje Korbuly Mariska, Dr. Akontz Já-nos, Akontz Anna és férje ügyvéd Lengyel Kris-tóf, mint az elhunyt gyermekei. Tamásy Péter neje Gáll Anna, Tamásy Antal és neje Novák

Julia, mint testvérei és sógornői. özv. Tamásy Péterné és gyermeke, Tamásy József, neje és gyer-mekei, özv. Virág Gergelyné, Korbuly József és neje.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és stírgöny-levelei.)

Öngyilkos katonatiszt.

Temesvár, nov. 2.

Kratochvil Károly hadm'nökári százados föbelötte magát. Az asztalán egy papírosra írva a következő fel-jegyzést találták: „Hirtelen üldözési rémlátásaim van-nak; jaj nekem!”

Magyar honvédezered és Lueger.

Bécs, nov. 3.

A bécsi gázlakomán Fülel nevű honvédezered, „mint a honvédség kép-viselője” felköszöntőt mondott Luegerre. E hirre a P. E. azt a felvilágosító köz-leményt hozza, hogy Fülel Henrik már 15—20 esztendeje nyugdíjban van, senkitől megbízást nem kapott arra, hogy a honvédség nevében beszél-jen (a mi nagyon természetes is), s így a pohárköszöntőt csak a saját nevében mondotta. A felhivatalos Bud. Tud. megtoldja ezt a czáfolatot még azzal, hogy „illetékes helyen már el-rendelték a tényállás földerítését.”

Fülelről még azt is jelentik, hogy nem is magyar, hanem cseh száрма-zásu ulánus tiszt volt. Később kerül a honvédséghez. Egy időben N.-Várá-don állomásozott, mint honvédezered. Akkoriban egy újságíróval afférja volt. A magyar nemességet is később kapta.

Transzvál.

London, nov. 2.

Az esti lapok egy 31-én este kelt ladysmithi táviratot közölnek, a mely szerint a burok mozdulatai dél felé fejlődnek és az a céljuk, hogy elfog-ladják a colenso melletti vasutvonalat és elvágját az angolokat Pietermaritz-burgtól és Durbantól.

A francziaországi vasuti szeren-csétlenség.

Páris, nov. 2.

Megerősítik azt a hírt, hogy a thouarsi pályaudvaron történt vonat-összeütközés alkalmával Cuneodornano képviselőnek mind a két lába eltörtött, Két vasuti alkalmazott életét vesztette, hat ember súlyos, sokan könnyű sérü-lést szenvedtek.

Stefánia esküvője.

Budapest, nov. 2.

Stefánia esküvőjét elhalasztották januáriusig vagy májusig.

Veszedelmes üstökös.

Budapest, nov. 3.

Vallpraironál egy üstökös látható, mely ez év november 13-án földünkkel össze fog ütközni.

E miatt a városban és a környé-kén óriási félelem fogta el a népet.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és lapfajladonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Kedvező bevásárlási alkalom!

Van szerencsém a nagyérdemű közön-ség szives figyelmét ama körülményre föl-hívni, hogy mindaddig, míg hízzott sertesém levágódnak, nagy készleteimet mindennemű friss-és füstölt husok, kolbászok, sonka, csá-szárhús, olvasztott szalona- és háziszir, zsir-nak való háj és szalonnákban rendkívül le-szállított árban árusítom el.

Vidéki megrendeléseket is gyorsan és pontosan eszkezőlök.

Benigni Sámuel,

1—6

Főtér, Plébánia-épület.

HIRDETÉS.

Kapuskun felvőtetik egy józanéletű, nős, gyermektelen férfit 200 forint ovadékkal.

Fizetés: évi 300 forint, lakás, fűtés, világítás. — Czím a kiadóhivatalban. 1—2

Ma és mindennap a

„BIASINI” szálloda kávéházában zeneestély lesz.

Kolozsvármegye és Kolozsvár sz. kir. város főispánjától.

Sz. 1030—899

1054. 2—3.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatokra bizott Kolozsvár sz. kir. városnál a községi bírói állás nyugdíjazás, az V. ker. kapitányi állás elhalálozás és egy III. oszt. adótisztai állás előlépés folytán megüresedvén, ez állásokra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, a kik a felsorolt és választás után betöltendő állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. illető §-aiban előírt minősítést, eddigi szolgálataikat, hadkötelezettségi viszonyukat feltüntetve okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket hozzám f. évi november hó 20-ig annyiával is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek. A községi bírói állás javadalmá 800 frt fizetés, 120 frt lakpénz és 100 frt működési pótlék, az V. ker. kapitányi állás javadalmá: 500 frt fizetés, 150 frt lakpénz és 50 frt irodaátalány; és a harmad oszt. adótisztai állásé 700 frt fizetés, 120 frt lakpénz.

Kolozsvárt, 1899 október 22-én.

Gr. Béli s. k.
főispán.

Sz. 2262—1899.

1052. 2—3.

Pályázat.

A „Károlyina“ orsz. kórház igazgatóság irodájában f. évi december 31-ével üresedésbe jövő irodaszolgái állásra pályázat hirdetettik.

Rendszeresített illetmények: 250 forint fizetés, lakás, fűtés, világítással vagy esetleg 84 frt lakbér. Megállapított ruházat.

Megkívántatik, hogy az illető katonai szolgálattól mentes, ép, erőteljes testalkatu legyen, írni, olvasni, számolni tudjon s a helyi viszonyok iránt tájékozással bírjon.

Igazolvánnyal ellátott altisztek, — kik a 40 életévét még be nem töltötték — előnyben részesülnek.

Pályázni kívánók felhívattak, hogy előképzettségükről, jelen testi állapotukról, s különösen józan megbízhatóságukról becsatolt bizonyítványokkal felszerelt kérésüket **f. évi december hó 15-én déli 12 óráig** hozzám adják be.

Az állomás 1900. év január 1-én okvetlenül elfoglalandó leend.

Kolozsvárt, 1899 év október 27-én.

„Károlyina“ orsz. kórház igazgatója:

Dr. Engel Gábor.

Sz. 2261—99.

1051. 2—3.

Árlejtési hirdetmény.

A „Károlyina“ orsz. kórház s a kapcsolatos m. kir. tud. egyetemi klinikák részére 1900. évre szükséges 1) Gyógyanyag, 2) kötözési cikkek, 3) világítási anyag szállítás után leendő biztosítási végett **f. évi november 30-án déli 12 óráig** terjedő zárhatáridővel nyilvános árlejtés hirdettetik.

Vállalkozni kívánók felhívattak, hogy egy koronás bélyeggel s 200—150—100 frt bánatpénzzel ellátott, sajátkezűleg egy időben írt ajánlataikat a fenti számra hivatkozással a „Károlyina“ orsz. kórház igazgatóságának Kolozsvárt — czimezve adják be.

A fenti határidőre be nem érkezett, valamint minden utólagos és távirati ajánlatok, nem fogadtatnak el.

Részletes feltételek, esetleges minták, valamint az egységárak a kórház irodában megtekinthetők, illetve lemásolhatók.

Kolozsvárt, 1899 év október hó 27-én.

„Károlyina“ orsz. kórház igazgatója:

Dr. Engel Gábor.

Sz. 1099—899.

1059. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1899. évi 4588. számú végzése folytán dr. Kemény Simon ügyvéd által képviselt Goldberger és Leichter felperes részére Hegedűs Ferenc alperes ellen 83 forint 86 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás folytán alperestől 1899. évi május hó 29-ik napján lefoglalt és 308 forintba becsült ingóságokra a Kolozsvár-városi kir. járásbírószék V. I. 729-3—1899. számú végzésével az árverés elrendelhetvén, annak az alperes üzletében Kolozsvárt, beltorda-utca 1. sz. házában leendő megtartására határidőül **1899 évi november hó 6. napján d. e. 11 órája** tűzetik ki, mikor a bíróságlag lefoglalt butorok, varrópék, cipők, pénzeszközök s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívattak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alóírt kiküldőtetnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi október hó 22. napján.

Pap Jenő,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 446—899.

1053. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sz. udvarhelyi kir. törvényszék 1899. évi 2473. számú végzése következtében dr. Kovács Mór sz. udvarhelyi ügyvéd által képviselt Székelyegyleti első takarékpénztár javára íj. Bíró V. András és társai ellen 145 forint és járul. erejéig 1899. évi június hó 9-én fogantatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 836 forintba becsült íj. Bíró V. Andrásnál 2 telen, 1 ökörtinó és 2 borjú, II. Talaba Domokosnál 1 bika, 1 tehén és 1 borjú, III. Szabó Sámuelnél 2 ökör, IV. íj. Miklós D. Jánosnál 2 ökör, 2 csikó és 1 kancaza lóval álló ingóságok nyilvános árverésen eladattak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbírószék 1899. évi V. 118-5 sz. végzése folytán 145 frt töke-követelés, ennek 1899. január hó 21. napjától járó 6 százaléka kamatai, egyharmad százaléka váltódíj és eddig összesen 43 forint 46 krban bíróság már megállapított költségei Petek községből alpereseknél leendő eszközölésére **1899. évi november hó 11-én d. e. 10 órája** határidőül kitzetük, ahhoz venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-sa értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1899 évi október hó 24. napján.

Pollák Ignác,
kir. bír. végrehajtó.

1006—899.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a n.-szébeni kir. törvényszék 1898. évi 5029. polg. sz. végzése következtében Késmárky Elek helyettesített ügyvéd által képviselt nagyszébeni földhitelintézet javára Pauli János és Graf Mihály tekei lakos alperesek ellen 210 frt és jár. erejéig 1898. évi október hó 6-án fogantatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 550 frtba becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladattak.

Mely árverésnek a tekei kir. bíróság 1899. V. 583-2 polg. számú végzése folytán 310 frt töke-követelés, ennek 1898. évi április hó 14-ik napjától járó 6 százaléka kamatai és eddig összesen 34 frt 95 krban bíróság már megállapított költségei Tekén az alperesek lakásán leendő eszközölésére 1899. november hó 15. napjának délutáni 3 órája határidőül kitzetük; és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-sa értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Tekén, 1899 okt. 21.

Burg Gusztáv,
kir. bír. vjhító.

Sz. 2214—899. tkv.

1060. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A hidalmási kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak id. Zsigmond Lajos hagyatéká végrehajtást szenvedő elleni 290 frt 48 r. töke-követelés s jár. iránti végrehajtási ügyében a nyerczei 154 sz. tkvkben A I. 1—4 rend. 103. 143. 692-2. 693. 694. 695. 696. hrsz. egész ingatlanokra 389 frt és a zutori 130. tkvkben A I. 3. rend. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. hrsz. ingatlanokra az árverést 550 frtban mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte — s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi november hó 28. napján d. e. 10 órákor Nyercze községében és az 1899. november hó 29-ik napjának d. e. 10 órákor Zutor községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el adatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 100/o-át bánatpénzzel készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság.

Hidalmás, 1899 augusztus 29-én.

N a d e s á n,
kir. aljárásbíró.

Egy erdélyi nagy uradalomban felvétetik:

egy segédtsízt, nőtlen.

Évi 200 frt fizetés, ellátással, egy koczatartás illetménnyel — lakás, fűtéssel.

Szép írásu okl. gazdászok előnyben részesülnek. Pályázati határidő nov. 25-ig.

Az állás Deczember 1-én f. év elfoglalandó. 1061.1—3

Felvilágosítást e lap kiadó-hivatala ad.

Mindenütt, dicserik a bíró
MACHLEID-féle
kecskeméti
arckenőcsöt,
mely rövid használat után minden szepit, mátfot, himlőhejket, pörce, neseket és egyéb kelemellen kiütéseket biztosan elmulaszt. Az aro szep, fiatal, kellemes bő színt nyer tőle, a napbarnítástól megőveja. Kitalio hatása már néhány nap mulva észlelhető, egyszeri próba is elegendő, hogy ezt bárki örökre megkezdje. Hatása a kecskeméti növény-szappannal oly meglepő és elismert, melyet a tereu szepítő-szer még el nem ért és fölül nem múlt. Egyik jó tulajdonsága, hogy ártalmatlan utóhatása sokasom lesz. Egy üveg ára használati utasítással 50 kr. — Egy darab kecskeméti növény-szappan 32 kr.

Hajnal-szesz.
Biztosan meggyógyít minden fájalmat, így köszvény, reuma, osontífádnak, fejfájás, migrén, fogfájás, fűfájás és hátifájás ellen a legbiztosabban ható gyógyszer. Még alig volt eset róla, hogy számos, sikertelenül használt szerok után a hajnal-szesznek enyhítő hatása ne lett volna. Sok ezer elnyomorodott beteg köszön meg ennek a szernek teljes gyógyulását. Egy üveg ára használati utasítással 50 kr. Kapható:

Farkas Ignác
„Mátyás király“ című gyógyszerárában Keosokmetén és minden nagyobb vidéki gyógyszerárakban.
Főraktár **Török József** gyógyszerár Budapest.

170. 9—10.

Legczélszerűbb vásári ajándék

nagyoknak és kicsinyeknek

egy jó meleg ruházat.

Férfi ruha-osztály.

Egy Loden kabát 6—22 frtig.
Egy bőrrrel bélelt kabát 12—40 frtig.
Egy téli kabát 8'75—50 frtig.
Egy téli öltöny 9'75—40 frtig.
Egy téli nadrág 2'50—12 frtig.

Gyermek ruha-osztály.

Egy téli köpeny 4—22 frtig.
Egy téli kabát 6—30 frtig.
Egy koresolya kabát 3'50—20 frtig.
Egy téli öltöny 2'50—25 frtig.
Egy téli nadrág 1'80—10 frtig.

Városi és utazó bundákból dus választék. Nagy raktár gyapju szövetekből. Mérték utáni megrendelések a vidékről is gyorsan és pontosan lesznek eszközölve.

Olcsó határozott árak.

Kassowitz Fülöpférfi- és gyermek ruha-gyáros
megbizott *Deutsch József***Főter 30.**

965. 3—4.

a kath. egyh. ujonnan épült palotájában.

Az „Európa“ kávéház

Kolozsvár, főter 22. szám.

nagyon szép barok stylben újra berendezve. a modern igényeknek teljesen megfelelően ellátva

hétfőn, október 30-ikán

megnyillott.

A n. é. közönség becses látogatását kéri tisztelettel

1046. 3—3.

Tauszik Alajos.

Az 1895 évi cairoi s az 1896 évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s aranyéremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb korodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

Reuma-szesz

biztos s kiváló gyors hatású a test bármínemű csuzos bántalmait, u. m.: köszvény, csuz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idűltbe eseteknél is már egyszeri bedörzsolésnél a fájalmakat teljesen megszüntette.

Fog és fejfájást 5 peroc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással **1 korona**, erősebb üveg **2 korona 40 fillér**. Főraktárak Budapest: **Török József** ur gyógyszerárában, Király-utca 12. és dr. **Fgger A.** ur gyógyszerárában, Váci-körút 17. szám. Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek!

Ugyszintén Kolozsvárt dr. Hincz György, Wolff János, dr. Czeck Dénes, Valentini Hugó, Székly Miklós gyógyszerész uraknál, Burger Frigyes, droguista, Deésen Kracsinger Hugó gyógyszerésznél, Székely-Udvarhelyen Solyomssy János gyógyszerésznél, Székely-Keresztúron Baungartner Károly gyógyszerésznél, 1013. 6—20.

K Ö S Z V É N Y,

(R H E U M A)

biztos gyógyulás a dr. SZANA-féle

rheuma-gyógy-ruha által.

Karra 1.20, lábra 1.50, térdre és lábszárra 1.50, vállra 1.20, hátra 1.80, ing 4.20, nadrág 4.— Tudományos orvosi fejtegetés a berlini „Zeitschrift für Kranhenpflege“-ben. Számos elismerő oklevél orvosoktól és gyógyultaktól. Árjegyzékét ingyen küld a

Nemezgyár Részvénytársaság Temesvár, 35.

Kivonat az elismerő levelekből.

Nemezgyár Temesvár. Én magam is köszvényben szenvedek és az ön dr. Szana-féle gyógyruhája legjobban megfelelt, azért felkérem további 3 drb beküldésére stb.

Dr. M. Zimmermann München (Bajorország) Goethe-ut 23.

Nemezgyár Temesvár. Az ön dr. Szana-féle gyógyruháját nagyon jó-nak tartom.

Dr. Weisz Ede fűrdőorvos Pöstyénben (Felsőmagyarország) 1028. 2—26.

P O S Z L E R G Y U L A

989. 8—0

szövet-üzlete Belhid-utca 3. szám.

Mután a fentírt üzlet feloszlik az áruk a következő olcsó árakban árusítatnak el

ugymint:

1 méter jó mosó barchet	—	—	ezelőtt 0'25 kr. most 0'16 kr.
1 méter 75 cm. széles	—	—	ezelőtt 0'44 kr. most 0'28 kr.
1 méter 75 cm. széles lawn-tennis	—	—	ezelőtt 0'30 kr. most 0'20 kr.
1 méter flanel barchet	—	—	ezelőtt 0'55 kr. most 0'34 kr.
1 méter szőr ruhakelme	—	—	ezelőtt 0'40 kr. most 0'25 kr.
1 méter loden	—	—	ezelőtt 0'35 kr. most 0'20 kr.
1 méter téli gyapju szövet	—	—	ezelőtt 0'75 kr. most 0'40 kr.
1 méter téli gyapju szövet	—	—	ezelőtt 0'90 kr. most 0'50 kr.
1 méter 120 cm. széles	—	—	ezelőtt 1'80 kr. most 0'80 kr.
1 méter 120 cm. széles	—	—	ezelőtt 2.— kr. most 0'90 kr.
1 nagy téli kendő	—	—	ezelőtt 3.— kr. most 1'70 kr.
1 nagy téli kendő	—	—	ezelőtt 4.— kr. most 2.— kr.
1 nagy téli kendő	—	—	ezelőtt 5.— kr. most 2'50 kr.
1 nagy téli kendő	—	—	ezelőtt 6.— kr. most 3.— kr.
1 nagy téli kendő	—	—	ezelőtt 10'0 kr. most 5.— kr.
1 vég rumburgi vászon széles	—	—	ezelőtt 9.— kr. most 5.— kr.
1 vég szélességi vászon széles	—	—	ezelőtt 10'0 kr. most 5'50 kr.
1 méter jó minőségű	—	—	ezelőtt 0'20 kr. most 0'13 kr.
1 férfi ing fehér	—	—	ezelőtt 1'20 kr. most 0'80 kr.

Szőnyegek, selyemneműek és más számtalan itt elő nem

sorolt cikkek megfelelő olcsó árban árusítatnak el.